

АСОЦІАЦІЯ ПІДПРИЄМСТВ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ УКРАЇНИ

Берестейський проспект, 123, офіс 532
Київ, 03179

тел. +380 67 505 1201
info@apitu.org.ua

22 травня 2026 р.

вих. № 26/014

Бюро економічної безпеки України
Департамент аналізу інформації та управління ризиками
п. Костянтину Посвалюку

Щодо протидії контрабанді засобів зв'язку

Шановний пане Костянтіне!

Асоціація підприємств інформаційних технологій України (АПІТУ) дякує за залучення до обговорення Концепції запровадження механізму протидії контрабанді засобів зв'язку та створення відкритого реєстру ідентифікаторів мобільного обладнання (IMEI).

Експерти АПІТУ розглянули зазначену Концепцію, яка загалом підтримується асоціацією як така, що сприятиме підвищенню прозорості ланцюгів постачання засобів зв'язку, детінізації ринку та протидії незаконному обігу відповідної продукції.

Виходячи з того, що на поточному етапі йдеться насамперед про запровадження механізму подання декларантами відомостей про IMEI засобів зв'язку під час митного оформлення товарів у режим імпорту (випуску у вільний обіг), підтверджуємо принципову практичну можливість реалізації такого механізму за умови:

- створення відповідного формату та правил подання даних IMEI у межах митного декларування;
- забезпечення технічної можливості автоматизованого подання та обробки відповідних реєстрів;
- забезпечення безоплатного внесення ідентифікаторів засобів зв'язку (IMEI) до офіційного реєстру, оскільки запровадження платних процедур створить додаткове фінансове навантаження на легальний бізнес та кінцевих споживачів.

АПІТУ також вважає доцільним реалізовувати механізм обліку IMEI поетапно.

На першому етапі достатнім видається забезпечення подання та накопичення даних про IMEI під час митного оформлення товарів, а також можливості подальшої верифікації (перевірки) таких даних у процесі реалізації товарів.

Водночас у подальшому доцільно розглянути можливість розширення механізмів простежуваності обігу товарів із використанням серійних номерів та інших ідентифікаторів товару в документах на переміщення та реалізацію продукції. Такий підхід може стати логічним наступним етапом розвитку системи після впровадження базового механізму обліку IMEI.

Наразі пропонуємо врахувати такі зауваження та пропозиції.

1. Уточнення термінології

Доцільно у преамбулі Концепції визначити:

«Для цілей цієї Концепції термін “засоби зв’язку” означає кінцеве радіообладнання, що має ідентифікатор ІМЕІ. Відповідно, “контрабанда засобів зв’язку” означає переміщення через митний кордон України поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю кінцевого радіообладнання, що має ідентифікатор ІМЕІ».

Це забезпечить однозначність правозастосування та уникнення розширеного тлумачення.

2. Практичний механізм подання та верифікації ІМЕІ

З огляду на значні обсяги товарних партій, специфіку імпорту вживаних пристроїв, можливі пересорти, а також ризик технічних чи людських помилок у товаросупровідних документах, важливо передбачити ефективний механізм коригування переліків ІМЕІ після первинного подання митних декларацій або після випуску товару у вільний обіг.

На практиці фактичне отримання, сканування та верифікація ІМЕІ часто можливі лише після завершення митного оформлення – під час складського обліку, приймання та звірки товару. Особливо актуальним це є для офіційних учасників ринку вживаних та відновлених засобів зв’язку.

У зв’язку з цим пропонуємо передбачити та технічно реалізувати механізм подання або уточнення ІМЕІ після завершення митного оформлення, зокрема шляхом:

- подання декларантом ІМЕІ окремим електронним повідомленням;
- встановлення строку подання таких даних протягом 30 календарних днів після випуску товарів у вільний обіг;
- запровадження спрощеної електронної форми без необхідності оформлення нової митної декларації;
- забезпечення можливості пакетного подання ІМЕІ (реєстром/файлом) у форматі, придатному для автоматизованої обробки.

Такий механізм має дозволяти оперативне виправлення:

- помилок комплектації з боку постачальника;
- пересортів та невідповідностей між фактичними ІМЕІ та даними товаросупровідних документів;
- технічних помилок під час формування реєстрів.

При формуванні структури реєстру та правил подання даних також доцільно врахувати, що окремі пристрої можуть містити більше одного ІМЕІ.

3. Архітектурні принципи функціонування реєстру ІМЕІ

АПШТУ вважає принципово важливим, щоб внесення даних до реєстру ІМЕІ було максимально автоматизованим та здійснювалося безпосередньо на підставі митних декларацій через інтеграцію з державними інформаційними системами.

Такий підхід:

- мінімізує людський фактор;
- знижує корупційні ризики;
- унеможливує неофіційне внесення недекларованих ІМЕІ;
- запобігає виникненню тіньового ринку «послуг реєстрації»;
- усуває потребу в додаткових платежах для сумлінних імпортерів;
- спрощує адміністрування для легального бізнесу.

Водночас вважаємо важливим, щоб архітектура функціонування реєстру, незалежно від визначеного адміністратора або технічного оператора системи, передбачала прозорі процедури внесення та коригування даних, належні запобіжники від несанкціонованого втручання, а також мінімізацію додаткових адміністративних та фінансових бар'єрів для легального бізнесу.

Особливо важливо, щоб механізми адміністрування реєстру ІМЕІ виключали можливість непрозорого ручного втручання, створення додаткових платних або посередницьких процедур, а також будь-яких практик, що можуть створювати нерівні умови для учасників ринку. У зв'язку з цим доцільно максимально автоматизувати процеси внесення, верифікації та коригування даних через державні інформаційні системи.

4. Необхідність окремого механізму для фізичних осіб

Також вважаємо за доцільне деталізувати зручний і прозорий механізм легалізації/реєстрації засобів зв'язку, які фізичні особи законно придбали за кордоном та ввезли в Україну для власного користування.

Водночас такий механізм доцільно супроводити розумними кількісними або часовими обмеженнями, достатніми для задоволення побутових потреб громадян, але такими, що унеможливають використання відповідної процедури для фактичного комерційного імпорту товарів поза офіційними каналами постачання.

Це сприятиме суспільному сприйняттю системи як справедливої та зменшить ризики необґрунтованих обмежень для добросовісних громадян.

5. Вважаємо доцільним, щоб пілотний проєкт охоплював продукцію кількох виробників засобів зв'язку, що дозволить забезпечити репрезентативність результатів та врахувати особливості різних моделей імпорту, дистрибуції та сервісного обслуговування.

АПШТУ готова долучатися до подальших консультацій щодо технічних, регуляторних та практичних аспектів реалізації Концепції.

З повагою,

Генеральний директор

Юрій Пероганич